

Lausunto

21.6.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo

Viite: Lausuntopyyntö OKM/77/040/2011

Avoimen yliopiston foorumin lausunto OKM:n työryhmän laatimasta raportista ”Toiminnallista ruotsia - lähtökohtia ruotsin opetuksen kehittämiseksi toisena kotimaisena kielenä”

Työryhmä esittää kattavan selvityksen ruotsin kielen opetusta ohjaavasta lainsäädännöstä, oppimistuloksista ja kehittämishankkeista. Keskeinen tulos, että vaikka ruotsi opetetaan säädösten mukaisesti, oppimistulokset eivät ole riittävän hyvät. Kehittämishankkeiden hyviä tuloksia ja käytäntöjä ei ole saatu siirretyksi opetukseen.

Avoimet yliopistot pitävät tärkeänä, että avointen yliopistojen kautta on tarjolla yliopistojen tutkintoihin sisältyvää ruotsin kieltä kieli- ja viestintäopintoina, minkä tuottama osaaminen edistää opiskelijoiden työnsaantimahdollisuuksia ja urakehitystä sekä yleisesti elinikäistä oppimista yhteiskunnassa. Kunkin yliopiston ja sen avoimen yliopiston oppiainetarjonnan profiilista riippuen avoimet yliopistot voivat tarjota mahdollisuuksia kielitaidon parantamiseen. Avoimet yliopistot ovat osaltaan valmiita ottamaan vastuuta ruotsin kielen opetuksen tarjonnasta ja kehittämisestä. Avoimilla yliopistoilla on kahtalainen rooli tässä: ne avaavat yliopisto-opintoja sekä tavoitteelliseen aikuisopiskeluun että vapaaseen sivistystyöhön. Lisäksi yliopisto-opiskelijat voivat suorittaa opintoja avoimissa yliopistoissa ja nopeuttaa näin tutkintonsa valmistumista.

Avoimena yliopisto-opetuksena voi suorittaa ruotsin kielen opintoja useilla paikkakunnilla ja myös avointen yliopistojen yhteistyökumppaneina toimivissa vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Joillakin avoimilla yliopistoilla on tarjonnassa myös kaikille avointa ruotsinkielistä opetusta useissa oppiaineissa, mikä tarjoaa mahdollisuuden toiminnalliseen ruotsin kielen harjaannuttamiseen, ei pelkkään kielitaidon opiskeluun. Joissakin avoimissa yliopistoissa voi suorittaa joitakin opintoja ruotsin kielellä, vaikka varsinainen opetus tuotettaisiinkin suomeksi.

Työryhmä korostaa toiminnallisen kielitaidon hallintaa ja asenteiden muuttamista. Varsinaisen kielitaidon hallinnan ohella on tärkeää tukea arjen monikielisyyttä ja luovia ratkaisuja kielten rinnakkaisuuteen. Kaksikieliset organisaatiot voivat edistää suomi – ruotsi - kaksikielisyyttä luomalla tilaisuuksia, joissa kukin osallistuja voi käyttää omaa äidinkieltään.

Avoimet yliopistot ovat monella tavalla joustavien opetus- ja opiskelumenetelmien kehittämisessä edelläkävijöitä; ne hyödyntävät omassa opetuksessaan lähiopetuksen lisäksi verkko-opetusta ja monimuoto-opetusta. Aikuisopiskeluun soveltuvien menetelmien kehittäminen onkin yksi avointen yliopistojen vahvuus. Toinen vahvuus on se, että avoimet yliopistot voivat tarjota yhteistyöverkostonsa avulla yliopisto-opetusta laajalti eri puolille Suomea ja vastata täten koulutus- ja osaamistason nostamiseen liittyvään kieliopintojen kysyntään, mikä ilmenee yhteiskunnassa.

Satu Helin
Avoimen yliopiston foorumin ja
työvaliokunnan pj

Pirjo Hiidenmaa
Avoimen yliopiston foorumin ja
työvaliokunnan jäsen